

КОНСТИТУЦІЙНИ СУД УКРАЇНИ

Простий Володимир Парфентійович,

КОНСТИТУЦІЙНЕ ЗВЕРНЕННЯ

про необхідність офіційного тлумачення окремих положень Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо пенсійного забезпечення" з метою забезпечення реалізації та захисту конституційних прав та свобод людини і громадянина.

Відповідно до статті 42 Закону України "Про Конституційний Суд України" "Конституційне звернення" направляю письмове клопотання до Конституційного Суду України про необхідність офіційного тлумачення Конституції України та законів України з метою забезпечення реалізації та захисту конституційних прав та свобод людини і громадянина.

Єдиною підставою для конституційного звернення щодо офіційного тлумачення Конституції та законів України є наявність неоднозначного застосування положень Конституції або законів України судами України (загальної юрисдикції), іншими органами державної влади, якщо суб'єкт права на конституційне звернення вважає, що це може призвести або призвело до порушення його конституційних прав і свобод (стаття 94 Закону).

1. Статті (окремі положення) Закону України, тлумачення яких має бути дано Конституційним Судом України.

Законом України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо пенсійного забезпечення" від 02.03.2015 року внесено зміни до таких законодавчих актів України:

4. Статтю 54 Закону України "Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб" (Відомості Верховної Ради України, 1992 р., № 29, ст. 399; 2006 р., № 37, ст. 318) викласти в такій редакції:

"Стаття 54. Виплата пенсій пенсіонерам за наявності заробітку (прибутку)

Тимчасово, у період з 1 квітня 2015 року по 31 грудня 2015 року, особам, яким пенсія призначена відповідно до цього Закону (крім інвалідів I та II груп, інвалідів війни III групи та учасників бойових дій, осіб, на яких поширюється дія пункту 1 статті 10 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту"), у період роботи на посадах, які дають право на призначення пенсії або щомісячного довічного грошового утримання у порядку та на умовах, передбачених законами України "Про статус народного депутата України", "Про державну службу", "Про прокуратуру", "Про судоустрій і статус суддів", пенсії, призначені відповідно до цього Закону, не виплачуються. Після звільнення з роботи виплата пенсії відповідно до цього Закону поновлюється.

З 1 січня 2016 року пенсії, що призначаються відповідно до цього Закону, виплачуються без урахування одержуваного заробітку (прибутку).

9. Частина сьому статті 21 Закону України "Про службу в органах місцевого самоврядування" (Відомості Верховної Ради України, 2001 р., № 33, ст. 175) доповнити реченням такого змісту: "Тимчасово, у період з 1 квітня 2015 року по 31 грудня 2015 року, посадовим особам місцевого самоврядування (крім інвалідів I та II груп, інвалідів війни III групи та учасників бойових дій, осіб, на яких поширюється дія пункту 1 статті 10 Закону України "Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту") у період служби в

органах місцевого самоврядування, пенсії, призначені відповідно до законодавства України, не виплачуються”.

2. Порядок виплати пенсії (щомісячного довічного грошового утримання) працюючим пенсіонерам, встановлений цим Законом, поширюється на пенсіонерів (отримувачів щомісячного довічного грошового утримання) незалежно від часу призначення пенсії.

2. Обґрунтування необхідності в офіційному тлумаченні положень Конституції України або законів України.

Згідно висновку Головного науково-експертного управління Верховної Ради України від 24.02.2015 на проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо пенсійного забезпечення» (№ 2212 від 23.02.2015р.) досить сумнівною, з точки зору економії коштів Пенсійного фонду України, виглядає пропозиція про припинення виплати пенсій громадянам у період їх роботи на посадах, що дають право на призначення спеціальних пенсій. Адже, у разі звільнення з роботи цих осіб, що є більш імовірним, Пенсійний фонд України продовжуватиме виплату їм пенсій у встановлених чинним законодавством розмірах і тоді економії коштів не відбудеться. Проте, це також може призвести до негативних наслідків в суспільстві та примноження кількості малозабезпечених осіб із тих громадян, які отримують невеликі розміри пенсій, а також до приховування заробітків і т. ін. Отже, на нашу думку, в цьому випадку більш ефективним для економії коштів Пенсійного фонду України було б запровадження такої системи, за якою працюючим пенсіонерам було б економічно вигідніше залишатися на роботі, за рахунок того, що їх заробітна плата разом з частиною пенсії, яка виплачується ним, була б вище розміру їх пенсійного забезпечення.

Слід звернути увагу, що запровадження пропозиції щодо поширення порядку виплати пенсії (щомісячного довічного грошового утримання) працюючим пенсіонерам, встановленого цим Законом, на пенсіонерів (отримувачів щомісячного довічного грошового утримання) незалежно від часу призначення пенсії, призведе до порушення конституційних прав громадян як в частині звуження прав при прийнятті нових законів (стаття 22 Конституції України), а також до порушення статті 58 Конституції України, яка передбачає, що закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі, крім випадків, коли вони пом'якшують або скасовують відповідальність особи.

Законодавча пропозиція викликає сумнів і з точки зору ефективності її запровадження. Розуміючи складність обставин економічного та політичного стану держави, вважаємо, що запровадження такої пропозиції повинно мати досить потужне її економічне обґрунтування. Принаймні, до законопроекту не додано відповідних розрахунків про те, скільки коштів буде вивільнено від його запровадженням і який позитивний вплив на подальший розвиток країни, крім вищезгаданих порушених прав громадян, він матиме. Крім цього, враховуючи, що наслідком прийняття проекту може бути значне зменшення рівня життя пенсіонерів, зазначені заходи доцільніше приймати як тимчасові, наприклад, на період дії Закону України «Про Державний бюджет України на 2015 рік» (з можливістю пролонгацією його дії при прийнятті закону про Державний бюджет України на наступний рік у разі, якщо економічне становище України не буде покращуватися), а не як норми постійної дії.

Згідно Конституції України, прийнятої на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року, із змінами і доповненнями, внесеними законами України № 2222-IV від 08.12.2004, № 2952-VI від 01.02.2011, № 586-VII від 19.09.2013, визнано такими, що є чинними на території України Постановою Верховної Ради України № 750-VII від 22.02.2014}:

Стаття 1. Україна є суверенна і незалежна, демократична, соціальна, правова держава. *{Офіційне тлумачення положення статті 1 див. в Рішенні Конституційного Суду № 3-рп/2012 від 25.01.2012};*

Стаття 3. Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю.

Права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави. Держава відповідає перед людиною за свою діяльність. Утвердження і забезпечення прав і свобод людини є головним обов'язком держави.

Стаття 8. В Україні визнається і діє принцип верховенства права.

Конституція України має найвищу юридичну силу. Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй.

Норми Конституції України є нормами прямої дії. Звернення до суду для захисту конституційних прав і свобод людини і громадянина безпосередньо на підставі Конституції України гарантується.

Стаття 19. Правовий порядок в Україні ґрунтується на засадах, відповідно до яких ніхто не може бути примушений робити те, що не передбачено законодавством.

Органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України. *{Офіційне тлумачення положення частини другої статті 19 див. в Рішенні Конституційного Суду України № 7-рп/2009 від 16.04.2009}*

Стаття 22. Права і свободи людини і громадянина, закріплені цією Конституцією, не є вичерпними.

Конституційні права і свободи гарантуються і не можуть бути скасовані.

При прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод.

Стаття 43. Кожен має право на працю, що включає можливість заробляти собі на життя працею, яку він вільно обирає або на яку вільно погоджується.

Стаття 55. Права і свободи людини і громадянина захищаються судом.

{Офіційне тлумачення частини першої статті 55 див. в Рішенні Конституційного Суду № 9-зп від 25.12.97}

Кожному гарантується право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, посадових і службових осіб. *{Офіційне тлумачення частини другої статті 55 див. в Рішеннях Конституційного Суду № 6-зп від 25.11.97, № 19-рп/2011 від 14.12.2011}*

Кожен має право звертатися за захистом своїх прав до Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини. Кожен має право після використання всіх національних засобів правового захисту звертатися за захистом своїх прав і свобод до відповідних міжнародних судових установ чи до відповідних органів міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна.

Кожен має право будь-якими не забороненими законом засобами захищати свої права і свободи від порушень і протиправних посягань.

Стаття 58. Закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної дії в часі, крім випадків, коли вони пом'якшують або скасовують відповідальність особи. *{Офіційне тлумачення частини першої статті 58 див. в Рішенні Конституційного Суду № 1-рп/99 від 09.02.99}*

Ніхто не може відповідати за діяння, які на час їх вчинення не визнавалися законом як правопорушення. *{Офіційне тлумачення статті 58 див. в Рішеннях Конституційного Суду № 1-зп від 13.05.97, № 6-рп/2000 від 19.04.2000}*

Стаття 60. Ніхто не зобов'язаний виконувати явно злочинні розпорядження чи накази. За віддання і виконання явно злочинного розпорядження чи наказу настає юридична відповідальність.

Стаття 68. Кожен зобов'язаний неухильно додержуватися Конституції України та законів України, не посягати на права і свободи, честь і гідність інших людей. Незнання законів не звільняє від юридичної відповідальності.

При прийнятті Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо пенсійного забезпечення" допущено порушення вимог статей 22, 58 та інших вищеперечислених статей Конституції України, що привело до припинення виплати належної мені пенсії Головним Управлінням Пенсійного Фонду України в області з 1 квітня 2015 року, чим грубо порушено моє право на отримання раніше призначеної пенсії, значно погіршило моє фінансове становище із-за чого я не можу придбати ліки, предмети першої необхідності, належним чином харчуватися та інші конституційні права та свободи людини і громадянина.

На моє звернення ГУ ПФУ в області я отримав відповідь, якою мені відмовлено у виплаті належної пенсії. Так, як я є інвалідом третьої групи мені потрібне лікування, що потребує кошти на придбання медикаментів, санаторно-курортне лікування (довідка МСЕК додається). Зарплата, яку я отримую, не забезпечує покриття всіх необхідних витрат із-за чого мені приходится економити на всьому: харчач, медикаментах, одязі і взутті, адже приходится оплачувати за газ, електроенергію та житлово-комунальні послуги в повному об'ємі, які значно зросли. Крім того я маю непогашені кредити на суму понад тисяч грн., які я не в змозі обслуговувати із-за припинення виплати мені пенсії, що ставить мене за межу фінансової катастрофи.

20 квітня 2015 року я звернувся із заявою в міськрайонний суд з відповідною заявою в якій просив суд зобов'язати ГУ ПФУ в області зобов'язати виплатити належну мені пенсію з 1 квітня 2015 року але до цього часу справа перебуває на розгляді суду.

Тому я змушений звернутися в Конституційний суд України для офіційного тлумачення окремих положень Закону України "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо пенсійного забезпечення" з метою забезпечення реалізації та захисту конституційних прав та свобод людини і громадянина.

3. Дані щодо інших документів і матеріалів, на які посилаюся як суб'єкт права на конституційне звернення (копії цих документів і матеріалів додаються):

Висновок Головного науково-експертного управління Верховної Ради України від 24.02.2015 р., довідка МСЕК ТЕР № від довідка ГУ ПФУ в області від 01.04.2015р. № , довідка районної ради від 17.04.2015р. № про розмір посадового окладу, довідки з банку про суму кредиту .

4. Перелік документів і матеріалів, що додаються:

16 липня 2015 року

Простий В.П.